

Luciani Palinurus

Luciani herolca

Luciani Scipio romanus

Luciani Alinus aureus

Bruti romani epistole

Diogenis cynici epistole

**¶ Tu quicumq; sis (sive orator / sive artista / phisicus /
iurista / aut theologus. Si elegantia / si facundia / sapientia / et
utilitate; scire cupis. Bruti romani. Diogenis cynici. Scipio
nis. Et Luciani perlege epistolas qui sua tempestate omnes
mortales sapientia superarunt.**

¶ Gellius Bernardinus Marmita parmensis, R. P. & D. D.
Clementi de ruere Episcopo & Comiti Mimate n̄ ac Aue-
nionis vicelegato meritissimo,

b Ruti romani: Diogenis cynici clarissimorum virorum
epistolas sane luculentas: & principibus / et regibus
dignas his diebus in vnum corp⁹ redigi p̄posuiq; &
illis veluti in signe caput. Luciani. Palinus: Scipionē roma-
num Heroica & Asinum aureum opuscula lenitate placida:
grauitate et doctrina lucculenta: que diu apud paucos in the-
saurū asseruata sunt: vt illi quidem mortaliū vniuersitati tan-
ta bona hucusq; inuidisse videantur. Ego autē qui ad cōmu-
nē vsum me natum esse censeo: ne ab officio quod nature &
tibi debeo desisterem (licet in eo plerumq; leuis gratia ha-
beat) curauī pro virili mea hec oīa simul in hac vrbe floren-
tissima Auenione impressoribus exarata legeres: vt ex illis
quali vite speculo plane perspiciant omnes omnifariā hoīm
imbecillitatē: vana consilia: et insensatos labores: vt suo erro-
re cuiusq; discrutietur animus. Sunt hic longo veterno sopi-
ti nepotali luxu: voluptatis ceno et olēticeis demersi: nullam
prorsus fideralis celi lucē intuentes. Sunt qui fortune assidua
vertigine quasi volubili Sisyphi saxo delassantur: Alij morda-
cibus curis carpuntur. Alij negociorū fluctibus agitant. Alij
multijuga malorū scaturigiū p̄mūtur: nec sese tamē infelices
esse sentiscuntur. Varia reperies hic hoīm tormenta: tortuo-
sos anfractus: sentosos tramites: felle conspersos calles: ama-
rulēta domicilia: ex quibus nihil sanum: nihil deniq; optabi-
le deligi pōt. Quo circa hec tam necessaria cognitu: tibi nota
eē volui vt ex his cognoscas te tm̄ virtute et motum honesta-
mētis prestare. quantum cupis et contendis ingenti gloria.
Itaq; reuerendissime pater: qui de litteris benemerendo lit-
teratos foues et amplecteris: hos libellos tibi commādatos
accipies / vt in sinu tuo quiescant: vt per te favorabilius exeāt
tibiq; quod possunt / eternitatē nominis tui relinquunt. Vale,
et me laudū tuarum indefectum preconē amabis.

Luciani Palinurus. Interlocutores Palinurus & Charon.

Bsecro te o Charon sine me ut iam nauim conscē
dā. Cha. Quis me appellas? Pa. ego nauita quō
dā illius quem nup̄ viuētē trāuectasti Hec tro
iani Cha. Tu ne ille es qui apud portus velinos
inhumatus iacebas? Pa. ille ipse sū: sed crede ce
lestiū nutu fieri ut tranuehar quorū p̄digijs lōge lateq; ac te
finitime gentes et ossa mea iam expiauerūt et tumultū mihi
tumuloq; insup̄ solennia statuerunt. Quare te oro o iustissi
me. Charō patere tandē ut ingrediar: si prospera sēp̄ sit nauī
gatio tua sit solida nauis tua atq; incōcussa. Cha. Rē iustam
petis Palinure ingredere ut libet / vo s vero tam cōserte vmb
re quid fatigatis me p̄cibus: quid fatigatis que nā hec vis de
siderij? expectate tātilper dū trās flumen hūc porto regredi
ar q̄ primū. Pa. Habeo tibi Charonim mortales gratias qui
me his tandē eripuisti e malis qui me dira hac tandē qua de
stinebat transfretandi cupidine liberaasti. Cha. Amo te equidē
Palinure tū p̄pter Hnē a regē tuū quē mihi nominasti: qui & su
per oēs quos vnq̄ viderim mortales visus est mihi singulari
quadā p̄ditus pietate: tum p̄pter meū etiā quod olim com
mune fuit tibi magisteriū / par enī sibi quisq; parē affectat
delectatq; magis qui inter pares sit vel cōfabulatio vel vite
actio. Afficiebas porro non modico dolore quum videbam
iā dudū te in ceteriore hac rippa errātē incertūq; sedis tue.
Neq; licebat tibi succurrere p̄pter leges mihi datā ne quenq̄
nisi humato prius corpore trās portē. Iū enī ego minimū iter
in seruos habitatores subiectusq; aliene potestati cui parere
nō tā pulchrum mihi q̄ alias necesse sit gaudeo autē nunc &
letor q̄ ea aliquā se fors tibi obtulerit quo & tum implere desis
deriū & meū releuare delorē (salua lege officij mei) possum.
Pa. Immo ego nō minus p̄pter te dolebāo Charō: quā p̄spic
iebā totte graues assiduolq; labores p̄ferētē sine vlla relax
atione Neq; n. me latet quot q̄tisq; vexari malī oīēt nauium
gubernatores q̄ nihil ali d̄i vita q̄ nauigationē exercui: atq; ita
exercui ut nihil illa graui⁹ nihil picilitati⁹ cōtingere mortalibus
putē pp̄ q̄ credibile magis tibi videri p̄t si agebat me utiq; fa
tigatio tua repetētē aīo aītiq; quas iuuenis etiā sustinebā nau
ticas fatigatōes meas Quas expiētia iā edo & sciebā p̄be pa
ri malo tuo cōdolere Cha. frustra pp̄ me dolebas Pa. nā nihil
molesta miē ars mea Pa. qd̄ ais cha. aīo gratā me h̄e & iocūdā

cepti mortales plurimū seduci solent: sed quod certum affere
re possunt iudicium exteriora corporis: que velamenta que
dam magis sunt veritatis. Aut quid certi promittere et ostē
tare potest frons hominū que plures q̄ protheus species mē
tiri atq; implures mutari queat. Cōsiderande sunt secreta ani
mi fibre: Perscrutande sunt interiores mentis latebre. quas si
periudere ita vt frontem posses: Prohdolor quātam ibi ma
lorum turbā: quantā formidinū atq; strepitationū aciē intro
spiceres. quot angores: sollicitudines: suspitiōes quot pestilē
tes morbos & perturbationes: quanta aperirent vlcera quot
plage & cedes: quot insidie: quot enses & telorum infinita ge
nera: que nec somnos eorum quietos nec cibos placidos nec
opulentiam dulcē nec imperiū iocundū nec delicias iocosq;
letos esse permittant. Pa. Nesciebā adhuc neceorū q̄ domi
nantur mala: sed cur illis contingant tanta non capio. Charō
cōtingūt tāta propter graues inimicitias acerbaq; odia quas
continue cum finitimis ciuitatibus: cum subditis sibi populis
cū sibi metip̄is etiā gerunt. quo fit vt ingrauescētibus odiis in
crescentibusq; iniurijs quibus quotidie afficiunt quēq; neces
se sit illos torqueri & affligi grauiter confidere nemini: suspi
cari omnia possunt: extimere muscas etiam vt aiunt: volātes
gaudere & letari nūquam: tristitia & merore detineri semp
Pa. Adducis me facile vt credā suspectaseos habere finiti
mas ciuitates cum quibus & infensa odia confiteor propter
continua que exercentur bella & dominādi libidinē qua plu
rimum incenduntur. Cum suis vero quibus imperant popu
lis nihil accipere possūz nisi amorem et dulcissimā pacē Por
ro si cum finitimis sint inimicie. Si oriuntur bella ac demū
etiam augeant imperia: subducuntur oppida. p̄ligant acies
spoliant & captiuāt hostes populatiōes magne fiunt: trophe
is decoratur patria: victorijs celebrat. triumphis extollit. Ob
que & principum gloria & vrbis ornatus & inimicorū timor
& populorū inter se leticia atq; erga principes fides & amor
crescit. Cha. At tantum narras que prospera sunt et leta: q̄ fre
quentius accidunt aduersa et tristitia p̄termittis. Quasi semp
eos putes debellare hostes: potiri victoria: triumphis exulta
re: nunq̄ vero vinci: p̄sterni a gros suos populari bona sua di
ripi et e suis se oppidis deiici sed maiora hec pretereamus: de
minoribus tantum dicatur. Quippe si conferas quas strages
suorum & cedes sustinent compertes. longe maiore damno

quod desiderat. Desiderio vero suo frui eademū vera et sola
beatitude beatorū q̄ oīm plenitudo est. Pa. Hi ergo quum
nihil mali egerit penarū & nihil patiuntur. Cha. nihil prorsus
Immo p̄pter transactā bene vitam meritū magnū assequun-
tur. Pa. Quod. Cha. Vel celi fiunt incole cōmunicantq̄ eter-
num illis celestis bonis Vel si huc descendūt mittūtur in elisiū
Qui locus est quietis ac deliciarū vbi sedes fortunatē; campi
aperti. leti oīm oīno penarū ex partes. Pa. O si mihi ad mor-
tales redire aliquando contigeret in clamarē q̄ magna possē
voce admonerē pro suo quēq̄ officio & dignitate: accusarē
tantam laborū frustrationē tantā curarū vanitatē: tot corrup-
tas opiniones peruersaq̄ iudicia: sed q̄ maxime increparem
qui vel magistratu quo piā magno vel imperio ceteros ante-
cedunt: ostenderē tanta que antea ignorabaz sed te docente
nunc intelligo mala eorū grauissimā dictu horribilia: reuocarē
omēs a vitijs: ab inferendis iniurijs. ad meliorem victum a su-
perflua agendarū rerum cura intenderē desiderio virtutis lau-
darem innocentia: predicarē frugalitatē: exhortarer cunctos
ad bene: grauitate: castigatēq̄ viuendū: ad se cognoscendum:
ad contēnendum tot caduca & somni cuiusdā vel ymbre ma-
gis similia mundi bona inuitarē ad honestas artes ingenuas
exercitationes: ad studia litterarū ad spē ac contēplationē di-
uine bonitatis. Cha. Et recte sane sed vides & ripam attingisse
egredere iam. Pa. Et iam egressus sum. Ad iudices eo placi-
dam opto tibi semper nauigationē salue o Cha. & vale. Cha
Et ego ad reliquas ymbres redeo placidos opto ibi semper
iudices salue o Palinure et vale.

Luciani Scipio, Interlocutores. Alexander, Hanibal,
Minos, Scipio.

Libyce me decet p̄poni melior quidē sū. Ha. Immo
o verome Ale. Iudicet ergo minos q̄ sēp iustissim⁹ iu-
dex est hitus Mi. Qui es tu? Ale. Hic est. Ha. carthagi-
nēsis. Ego autē alexāder Philippi regis fili⁹. Mi. p̄ iouē vtriq̄
gloriosi: sed quadere vobis altercatio ē. Ale De p̄stātia. dicit. n-
is sese meliorē q̄ ego ducē exercit⁹ fuisse: ego vero nō hoc so-
lū sed oībus ferme qui ante meā etatē fuerē in re militari pre-
stantiorē me fuisse affirmo. Mi. dicat ergo vterq̄ p̄ pte virili

lem aut te prestantio rē; dilcamus te preferendū cenſeo & alexander ſecundus ſit & tertius Anibal nec hic quidē ſpernendus eſt.

Luciani carmina heroica.

P Erdiderat natum genitrix cytherea vagantem
Anxia ſollicito quem dum per compita paſſu
Querit; ab excelſo tales canit aggere voces
Errabunda meus veſtigia forte cupido
Qua fugiens tulerit; quiſquis monſtrabit apetto
Inditio: huic merces veneris libanda ferentur
Oſcula: captiuum ſi quiſq̄ adduxerit illi
Mox aliquid gaudens vltra dabit oſcula mater
Quo reperite queas puerum; hiſidena dabuntur:
Signa tibi cautus memori que mente recondes
Huic non candor ineſt: rubor igneus inficit omne
Corpus & ardeſcunt acri contenta nitore
Lumina; nec dulces ſequitur mens ſubdola voce
Quippe hyblea ſonus vincit dulcedine mella
Sed male fallati reſpondent pectore ſenſus
Feruidus accenſa ſi quando ex eſtuat ira
Indomitos animos gerit; immanſuetaq; corda
Seducit verbis; nec vera fatebitur vnq̄
Eſt puer ille quidem magno ſed prouidus aſtu:
Ludit & interdum: ſed ludens ſeria tentat
Dependent humeris criſpi certo ordine crines
Nec pudor audaci: nec ineſt reuerentia vultu.
Sunt illi parueq; manus; paruiq; lacerti
Sed tamen exiguo longos de corpore factus
Dirigit: ima ſerum telo ſub tartara ditem
Perculit: & regem manes ſenſere ſubactum
Candida cum ſtygio rapta eſt proſerpina curru
Corpora nuda gerit nullo velamine tectus:
Verū animus variis prudens ornatuſ amictu
Pteterea aliſigero ſuspendens membra volatu
Hinc nymphas petit inde viros vltroq; receptus

Visceribus sedem sibi ponit & ossibus imis,
Est brevis huic arcus; sed quo fatalis arundo
Vsq; sub astruum seruat propulsa tenorem
Auratam cerne humero pendere pharetram
Pestiferosq; intus calamos: quibus impius ille
Ipsi sepe mihi letalia vulnera fecit.
Omnia seua quidem: sed cunctis seuius illud
Dextra facem vibrat: miseraeque iactat medulas
Pascitur: hec ipsum solem succenderet estu.
Hunc si nexilibus poteris constringere nodis
Duc arce vincitum: nec tu miserere precantis
Quamuis aspicias manantia lumina fletu
Decipiare caue: nec si ridentia cernas
Ora: graui iubeas laxari vincula nexu
Quod si te blandis inuitet ad oscula verbis
Effuge: nam labris certum est habitare venenum
Si vero facili promittet munera vultu
Telaq; gnoliacosq; arcus: pictamq; pharetram
Noxia dona time: quicquid tetigere perurunt.

Finis.

rit per alios suppletū gaudemus. Veniā tamē petimus: qui p
pter fortunā tardi fuimus & ppter sumptus inopes existim⁹
Quippe nō possumus ex nauibus conficere pecunias: quē ad
modum ex pecunijs naues confecimus.

Brutus Dama

a Remis & pecunijs sūmopere indigemus: que vel q̄pri
mum transmittē vel ea nobis denega.

Dama. Bruto.

a De eos transmittēdi officiū spectat: quibus rei copia
existit. Sed qui indigent quod exhibere nequeūt: id
eos denegare necesse est.

Finis.

Francisci Aretini ad pium pont. maxi
mum diogenis epistolas proemium.

b Diogenis philosophi eplas nuper a me e greco in la
tinum traductas cui potius dicare & possum & de
beo q̄ sanctissimo noi tuo beatissime pater pie: Nō
q̄ exiguū munus & iua indignū maiestate: & ingenioli mei
vires nō intelligā: sed q̄ pro suis erga me: & studiosos oēs im
mortalibus meritis oē meū studiū quātūlūcūq; laborē: vi
gilias: iure: oprimo sibi vēdicat clemētia tua. Verū si recto iu
dicio que te digna sūt vellemus dūtaxat intueri: vix vnus aut
alter: ne dicā nemo hac nostra etate merita sanctitatis tue lau
des: nedū oratione vnq̄ assequi cōplectiq; possent. Nā vt id
quod maximū est in presentia taceā: te summū pōtificē: xpi
vicariū: alterū deū in terris. Quo nihil admirabilius nihil san
ctius intuemur. Quātū existimādū est: q̄ tantā & tā aplissimā
dignitatē inumeris: maximisq; virtutibus: prestantissimo ige
nio clarissimis artibus sūmo studio: & labore cōparatis exor
nas: auges: illustras. Que cū nō opitione quadā: sed certitudi
ne: nō auditu: sed visu ipso: nō vnus aut alterius predicatione
sed totius orbis testimonio luce clariora in te appareāt. Quid
admiramur q̄ ex tanto & tā clarissimo reuerendissimo: pa
trum ordine: & vere vniuersi orbis cardinū oēs vno ore te sū
mum pontificē tā pridē fore augurabātur. Sine enī religionē
siue clementiā siue animi magnitudinē: siue bonarū artū stu

vos liberi fieri potestis. Et dū in luxuria & delitijs quectūq; i
potestate vestra bona sunt animo cōplectimini veniūt com
munes carnifices quos vos medicos appellatis, Qui quicqd
sibi imētē venerit id dicit & faciūt. Hi autē qui bene medē
tur incidūt vrūt ligāt intus extraq; medicinas exhibēt. Et si
cōualueritis nullā gratiā habetis sed dijs habēdā profiteamī
ni. Sin minus medicos accusatis. Potius autē mihi letādū q̄
dolēdū q̄ plus scio q̄ ignorē. Quod mihs cōtigit ex quo cū
Antisthene sapiēti cōsuetudinē habui qui cū ijs dūtaxat qui
seipsuz norāt disputabat. Ceteros qui naturā rationē verita
tē ignorabāt penitus cōtēnebat nulla carētibz ratione & stul
pueris cura addibita. Allata est epistola ratio canis barbaris
cur eis gemendū sit, coulq; grece edocti veri greci efficiatur
Nā nunc longe elegātiores sunt qui barbari vocantur & lo
ci quē habitauit & morū ratione. Nā qui greci nuncupantur;
apud barbaros merēt. Barbari autē & si res suas conseruan
das & ad seruādū se suffecturos arbitrantur. Vobis autē ni
hil satis est. Quippe qui ambitiosi & sine ratione & perditē
educati viuūtis.

Dio Expimenidi.

Diyogenes Expimenidi preclatorū omī ob virtutē:
tolerantiā dicit audio te domi neutri & corporis cul
tui indulgētez desiderere & tamē virtutē polliceri. Quod
mihi minime admiratione dignū videtur Bonū nāq; esse se
cundū Simonidē difficile est polliceri autē per facile.

Telos.

Hec opuscula castigatissime emendata Im
pressa sunt Parisius per Gaspardū philippe
pro magistro petro baquelier ciue gratio no
politano Anno immense reparationis. Mil
lesimo quingentesimo quinto, die vero, xxiiij.
mensis Decembris.

Gaspard philippe.